

mília de nom BEGO/-ON, que s'heretaria del S. x al XIII, i que el nom de les dues masades ve també de VILLA BEGONIS, aviat reduït com a lldg. *Begós*. Un *Begous* semblant degué deixar herència en el Bearn. Car hi resta *Begousse* muntanya te. Montory, que forma límit entre les valls de Baretons i de Sule; i, força més al NO. hi ha *La Begoussère* écart, 3 k. SO. d'Orthés, ja escrit *Les Begoussères* a. 1779 (PRaymond, *Di. To. BPyr.*).

En fi el mateix nom germànic en la seva forma longobarda (amb mutació alt-alemanya) ha donat el NL *Pego* de Toscana (Pieri, *Top. V. d'Arno*, 218).

Es possible i no inversemblant que del mateix NP BIGU provinguin els NLL ribagorçans i arag. *Viu*, *Vio*, *Viuerri*; si bé aquí no podem descartar un origen pre-romà en relació amb el nom de *Bigorra*.

## LA BEGUDA

Nom de lloc repetit que havia designat una taverna o hostalet vora els camins rals, freqüentada pels traginers i altres viatgers que hi transitaven. *La Beguda*, mas te. Cerdanyola (Mimó, *Masies de Cerd.* 15). *La Beguda Baixa* (o simplement *la begúda* 1920), amb estació ferroviària, i *La Beguda Alta* (*bægúdáta*, 1920), més amunt, vts. agr. a St. Llorenç d'Hortons. *La Beguda*, vt. agr. a Viu, a l'Est i al peu d'Adons: *la begúda* amb gentilici *beguden*, 1920, a Sentís (XIX, 185.11, 186.12). Prop de Biuse te. Llavorsí: «*La B. de Rey* i *la B. de Llavorsí*, que són dos hostals, situats prop lo camí real, qui va per la ribera de Noguera» en el Capbreu de Rialb, de 1645 (f<sup>o</sup> 35v i 37v).

Es tracta d'un ús substantivat del part. de *beure*, que ja tenia curs a l'alta Edat Mitjana. Du C. dóna cites de «*beguta*, hospitium, diversorium» i ja figura en variant *bigoda* en Notes Tironianes com a nom vial, car va entre *leuga* i *miliarium* (91.32a: ALLG XII, 81). Prov. *beguda* «cabaret» a. 1447 (Pansier, *L. Prov. à Avignon*). *La Begude Basse* i *La Begude Haute*, dos masos consecutius te. Céprie (Sabarthès, *Di. To. Aude*). *La Begude* poble de l'Ardeche, districte Privàs.

*Begudà*, V. *Bagà*

## BEGUES

Municipi en un pla alt, a dalt de la muntanya, 25 k. O. del centre de Bna., entre Vallirana, Gavà i Olesa de Bonesvalls. *Pron.*: *béges*, 1920, a St. Climent, Viladecans, Gavà, St. P. de Ribes i al poble mateix; id. 1924 a Begues etc. Gentilici: *Begatans* (*bægatáns*), a St. Climent, Viladecans i S. P. Ribes.

DOC. ANT. 928: «castrum meum qui dicunt Ravinlas, qui est situs in latere monte de *Begas*» (BABL v, 109); 972: «in --- Eraproniano, in locum que dicunt *Beiges*» (*Cart. Sant Cugat*, I, 81); 1043: *Begas* (ib. II, 224); 1249: *Beges* (Mas, N. *Hi. Bna.* XII, 266); 1282: *Begues* (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, 354); 1359:

Sent Christofol de *Begues* (*CoDoACA* XII, 12). En relació amb els combats de 898 ja anomenen *biga* els historiadors àrabs Abenalfaradí i Abenalabbar (Abadal, *Els Primers Comtes*, 198).

ETIM. Es tracta sens dubte del plural del mateix mot ibèric ΒΑΙΚΑ que ha donat el cast. *vega* i el port. *veiga*, segons la bona etimologia de Mz. Pi. (veg. DECH v, 754a40). Per més que aquest mot, com apel·latiu, no ha estat mai català, tals aparicions esporàdiques d'un mot com a topònim en els dominis veïns a aquells on és viu, es donen sovint en toponímia. L'altiplà de Begues no és, val a dir, una horta fèrtil, però els topònims sovint es donaren per contrast, i ací hi ha verament contrast entre l'estesa dels seus camps conreats i fins regats, i les serres àrides que l'enronden pels quatre costats (el *Montau*, la *Morella*, els serrats cap al Pont del Lledoner etc.).

BEGA. Encara que no català, apareix repetidament en *la Crònica* de Jaume I (201.14, 349.5), però essent en el relat relatiu a l'Horta de València, és versemblant que aquí el cronista s'atingui a l'ús del moss. *bāiqa* que devia sentir als moros valencians, i avui no deixa d'haver-n'hi alguna aparent romanalla local valenciana (DECH v, 755b1-20); i, per als altres testimonis mossàrabs fora de Val., 754a40. En fi, sembla que el mot tingué curs dialectal en alguns punts del nostre domini, si bé només el sé en alguns docs. rossellonesos de cap al S. XIV: «aptavit *begam*, a la *beга* de Saorla, ut aqua discurrere posset per lo rech avall», en un doc. de 1365 de Vinçà, «loco voc. a la *Bega*» a. 1339 a Bula, «torrente de la *beга* de la Vall» a Espirà (*InuLC*).

Convé observar que tant aquí com en les mencions antigues del nostre NL, hi ha *b-* inicial, que escau a l'etimologia ΒΑΙΚΑ, i que la *é* del NL hi postula precisament al etimològic; com també el diftong *Beiges* de l'arcaica menció de 972; ignorem el vocalisme real en la cita aràbiga (que bé podria ser *baiga* no vocalitzat). Un altre cas extrapolat de supervivència prop del mot ibero-basc podria ser *Bégués* llogaret del te. de Bourg de Bigorra prop de Lanomezan.

45

## BEGUR

La important vila del Baix Empordà, situada damunt el pendent que cau en el Cap Begur, la punta més prominent a l'Est de totes les costes catalanes (tant com el Cap de Creus).

PRON. MOD.: *bəgú*, 1920 (a Palafrugell); id. 1920, 1958 etc. allí mateix i a tot el Baix Emp.; 1932 a Begur, 1958 a Viladamat (XXII, 149.13). Per als gentilicis, veg. nota 4.

DOC. ANT. 1056: la vella comtessa Ermessindis, als seus néts Ramon Bg. comte de Bna. i Almodis comtessa: «vendo vobis ipsum castrum de *Begur*, quod mihi advenit per donationem Udalardi Gauzberti» (després d'una sèria de llocs que dóna, sobretot en el